

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 5Co/170/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7820203005
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 08. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Stolárová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2023:7820203005.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Stolárovej a členiek JUDr. Adriany Murínovej a JUDr. Slávky Zborovjanovej v spore žalobkyne: A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom C. XXX, zast.: JUDr. František Hadušovský, advokát, so sídlom v Rožňave, Cyrila a Metoda 2, proti žalovanému: D. E., nar. XX.X.XXXX, bytom C. XXX, zast.: JUDr. Martina Vnenčáková, advokátka, so sídlom v Rožňave, Čučmianska dlhá 7, o určenie vecného bremena, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Rožňava zo dňa 13.4.2022, č.k. 5C/26/2020-160

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Žalovanému p r i z n á v a proti žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Rožňava (ďalej aj súd prvej inštancie alebo aj súd) napadnutým rozsudkom žalobu zamietol a žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia, že na pozemkoch vo výlučnom vlastníctve žalovaného ako povinného z vecného bremena viazne vecné právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktoré pozostáva z práva prechodu peši a prejazdu motorovými vozidlami cez pozemok žalovaného – parcely č. CKN XXX/X – druh pozemku: zastavaná plocha a nádvorie o výmere 492 m², zapísaného v KN na LV č. XXX pre k.ú. C., na pozemok žalobcu ako oprávneného z vecného bremena – parcelu č. CKN XXX/X, druh pozemku: záhrada o výmere 187 m², parcelu CKN č. XXX/X, druh pozemku: zastavaná plocha a nádvorie o výmere 56 m², parcelu CKN č. XXX/X, druh pozemku: zastavaná plocha a nádvorie o výmere 19 m², stavby – rodinný dom so súp. č. XXX, na parcele č. XXX/X, zapísaných v KN na LV č. XXX pre k.ú. C. a že žalovaný je povinný strpieť cez pozemky v jeho vlastníctve č. CKN XXX/X – zastavaná plocha a nádvorie o výmere 392 m², zapísaného v KN na LV č. XXX pre k.ú. C., prechod pešo a prejazd motorovými vozidlami žalobkyňou na jeho pozemok – parcela č. CKN XXX/X, druh pozemku: záhrada o výmere 187 m², alternatívne sa domáhala zriadenia vecného bremena.

2. Vec právne posúdil podľa § 123, § 134 ods. 1 až 3, § 151o ods. 1 a § 151o ods. 3 OZ, keď skonštatoval, že predmetnou žalobou sa žalobkyňa domáhala v prvej časti nároku v súlade s § 151o ods. 1 v spojení s § 134 OZ určenia, že na jej strane došlo k vydržaniu oprávnenia zodpovedajúceho vecnému bremenu pozostávajúceho z práva prechodu peši a prejazdu motorovými vozidlami cez predmetný pozemok žalovaného na označený pozemok žalobkyne, pričom v druhej časti žaloby sa v rámci alternatívneho petitu domáhala zriadenia vecného bremena súdom v prospech žalobkyne ako vlastníka rodinného domu súp. č. XXX na parcele č. XXX/X, spočívajúceho v práve cesty cez príľahlý pozemok podľa § 151o ods. 3 OZ. Súd pritom zdôraznil, že vydržanie práva zodpovedajúce vecnému bremenu a zriadenie vecného bremena súdom, spočívajúce v práve cesty cez príľahlý pozemok, musia byť súdom posúdené samostatne, keďže tieto inštitúty sa viažu zásadne na odlišné splnenie zákonných podmienok.

Podal všeobecnú charakteristiku vecného bremena a tiež interpretáciu § 151o ods. 1 vety prvej OZ s dôrazom na to, že predpokladom dobromyseľnosti potrebnej na vydržanie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu – práva prechodu a prejazdu cez cudzí pozemok – je presvedčenie osoby, ktorá cez pozemok prechádza, že tým pre seba ako vlastníka susediaceho (panujúceho pozemku), toto právo zodpovedajúce vecnému bremenu vykonáva právom (oprávnenie držby). V takomto prípade pôjde o nadobudnutie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu výkonom práva, t.j. vydržaním (rozsudok NS SR sp.zn. 5Cdo/39/99).

3. Súd na základe vykonaného dokazovania nemal za preukázané naplnenie zákonných predpokladov pre vydržanie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu u žalobkyne, spočívajúce v práve prechodu peši a prejazdu motorovými vozidlami cez pozemok žalovaného na parcele č. XXX/X, k.ú. C.. Žalobkyňa tvrdí, že toto právo nerušene vykonáva od roku 1994, odkedy v rodinnom dome súpisné číslo XXX žije. Súd v tejto súvislosti nepovažuje za preukázané predovšetkým naplnenie podmienky u žalobkyne, ako oprávneného subjektu, toto právo po zákonom určenú dobu nerušene aj fakticky vykonávať a byť počas celého plynutia tejto doby dobromyseľný v tom, že je jeho oprávneným vykonávateľom. Súd pri uvedenom konštatovaní vychádzal z tej skutočnosti, že žalobkyňa nikdy nemala k dispozícii (resp. ho súdu nepredložila) platný právny titul, ktorý by ju oprávňoval na užívanie parciel (vykonávanie práva prechodu a prejazdu) vo vlastníctve žalovaného, resp. jeho predchádzajúceho vlastníka D. F.. Uvedené potvrdzuje aj čestné vyhlásenie D. F. zo dňa 1.10.2020, ktorá ako právna predchodkyňa žalovaného (predchádzajúci vlastník nehnuteľností evidovaných na LV č. XXX k.ú. C.), mala nadobudnúť uvedené nehnuteľnosti vrátane parcely č. XXX/X niekedy v roku 1997 (čo potvrdila aj samotná žalobkyňa pri jeho výsluchu), s trvalým bydliskom C. XXX, výslovne vyhlásila, že so žalobkyňou neuzatvorila žiadnu ústnu ani písomnú dohodu vzťahujúcu sa na právo prejazdu či prechodu cez jej pozemok motorovým vozidlom alebo peši. Uvedené zároveň vyplýva aj z vyjadrení samotného žalovaného. Súd zároveň musí prisvedčiť žalovanému, že ani z iných listín, ktoré sú obsahom súdneho spisu (napr. vytyčovací náčrt hraníc č. XX/XXXX, prípadne kúpna zmluva zo dňa 20.7.2010 medzi predávajúcou D. F. a žalovaným ako kupujúcim) nevyplýva akákoľvek forma dohody o užívaní pozemku žalovaného, resp. jeho predchádzajúceho vlastníka, a to formou prechodu alebo prejazdu žalobkyňou. Zároveň je potrebné poukázať aj na výpoveď samotnej žalobkyne, ktorá vypovedala, že pani F., ako predchádzajúci vlastník parcely č. XXX/X pred žalovaným, odmietala zriadiť vecné bremeno žalobcovi pre zlé vzťahy medzi nimi. Za uvedeného právneho stavu podľa súdu nemohla byť žalobkyňa so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere, že sa stala oprávneným subjektom práva na základe zákonom predpokladaného spôsobu vzniku vecného bremena, a teda nemohla byť dobromyseľná, pokiaľ ide o jeho presvedčenie, že jej právo zodpovedajúce vecnému bremenu patrí. Zároveň nemohlo dôjsť u žalobkyne ani k uplynutiu 10-ročnej vydržacej doby potrebnej na vydržanie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu. Žalobkyňa uvedenú právnu argumentáciu doplnila na pojednávaní o tú skutočnosť, že právo vecného bremena prechodu nadobudol už aj jej predchodca, a to jej manžel (pán B.) v roku 1985. V záverečnej reči bola dokonca žalobkyňa toho názoru, že právny predchodca žalobcu pán B. mal dokonca nadobudnúť toto právo už v roku 1978. Súd vo vzťahu k uvedenému konštatuje, že ani samotná žalobkyňa nie je schopná uviesť presný moment, kedy mala žalobkyňa (prípadne jej manžel pán B. ako predchodca) nadobudnúť právo zodpovedajúce vecnému bremenu vydržaním. V uvedenom sú tvrdenia žalobkyne vzájomne rozporné, a preto zmätočné.

4. Súd podal všeobecnú charakteristiku nároku na zriadenie vecného bremena súdom, spočívajúceho v práve cesty cez príľahlý pozemok (požadovaná druhá časť petitu žaloby) s konštatovaním, že právo cesty cez cudzí pozemok je núdzovým riešením, keď nemožno iným spôsobom zabezpečiť prístup vlastníka stavby na verejnú komunikáciu. Podmienka, že prístup vlastníka ku stavbe nemožno zabezpečiť inak, nie je splnená, ak vlastník príľahlého pozemku, ktorý má slúžiť ako cesta, ponúkol vlastníkovi stavby, že mu pozemok alebo jeho časť predá, alebo že mu zriadi vecné bremeno cesty zmluvou, a to za obvyklú cenu. Pokiaľ ku stavbe je priamy prístup z verejnej komunikácie, nemožno prostredníctvom práva cesty vynucovať prístup k stavbe aj z inej strany cez príľahlý pozemok patriaci inému vlastníkovi, aj keby tento prístup bol výhodnejší. Okrem toho, vecné bremeno cesty súd nemôže zriadiť, ak žalobca má prístup k stavbe na základe obligačného práva alebo môže na prístup využiť iné pozemky, ktoré má vo vlastníctve. Skutočnosť, že prístup cez cudzí pozemok, zriadený na základe práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, môže byť pre žalobcu pohodlnejší alebo výhodnejší, alebo že by sa nezaobišiel bez stavebných úprav, nemôže mať pre rozhodnutie súdu význam (rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp.zn. 5Co/495/2015). V predmetnom spore mal súd za preukázané, že žalobkyňa má objektívne iný prístup na verejnú komunikáciu, a to priamo zo svojho pozemku, z parcely

registra „C“ č. XXX/X v jej vlastníctve, ktorá priamo susedí s miestnou komunikáciou. Uvedené napokon konštatoval aj Krajský súd v Košiciach vo svojom uznesení č.k. 3Co/95/2020-96 zo dňa 16.12.2020 v rámci konania o návrhu žalobcu o nariadenie neodkladného opatrenia. Súd môže v zmysle § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka zriadiť vecné bremeno spočívajúce v práve cesty cez priľahlý pozemok len vtedy, keď prístup vlastníka k stavbe nemožno zabezpečiť inak. Z uvedeného je potom zrejmé, že pre posúdenie žaloby žalobcu v tejto časti je právne relevantným práve existujúci prístup žalobcu k verejnej komunikácii z pozemku, ktorý je v jej vlastníctve a bez právneho významu je tá skutočnosť, že prístup cez pozemok žalovaného by bol pre žalobkyňu pohodlnejší, výhodnejší, prípadne, že by sa prístup na verejnú komunikáciu priamo z pozemku žalobkyne nezaobišiel bez realizácie stavebných alebo terénnych úprav pozemku vo vlastníctve žalobkyne.

5. Nad rámec uvedeného súd konštatoval, že základnou podmienkou dôvodnosti úspešnosti určovacej žaloby podľa § 137 písm. c) CSP, ktorú žalobkyňa v predmetnom spore podala, je existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Žalobkyňa v žalobe uviedla, že naliehavý právny záujem na zriadení vecného bremena vidí v tom, že po oplotení pozemku žalovaným bude mať znemožnený riadny vstup zo svojho domu na verejnú komunikáciu, nebude môcť dom rekonštruovať pomocou lešenia, bude jej znemožnené naskladňovanie dreva ako paliva na zimu, ktoré uskladňuje za svojím rodinným domom na parcele č. XXX/X z dverí rodinného domu, ktoré sa nachádzajú kolmo k plánovanému oploteniu, ďalej v tom, že nebude môcť vyniesť alebo vnieť žiadnu väčšiu hnutelnú vec, v prípade úrazu alebo zdravotného kolapsu žalobkyňu nevynesú na nosidlách záchranné zložky, nakoľko plot sa od dverí bude nachádzať asi 70-90 cm. Vzhľadom na to, že súd dospel v rámci sporu k záveru, že žalobkyňa má objektívne iný prístup na verejnú komunikáciu, a to priamo zo svojho pozemku z parcely registra „C“ č. XXX/X v jeho vlastníctve, ktorá priamo susedí s miestnou komunikáciou, súd mal zároveň za to, že žalobkyňa sa naliehavý právny záujem na určení práva, ktorého sa domáhala touto žalobou, nepodarilo preukázať, čo nevyhnutne vedie k zamietnutiu žaloby.

6. Výrok o trovách konania odôvodnil podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a 2 CSP, keď nevzhliadol dôvody hodné osobitého zreteľa podľa § 257 CSP. Preto plne úspešnému žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobkyňu v plnom rozsahu.

7. Proti rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie žalobkyňa z odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b), e), f) a h) CSP, kde v prvom rade namietala nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia, a to najmä v časti, v ktorej jej súd vyčíta, že nikdy nemala k dispozícii, resp. nepredložila platný právny titul, ktorý by ju oprávňoval na vykonávanie práva prechodu a prejazdu cez spornú parcelu. Mala však za to, že pri tomto závere súd nezohľadnil ňou uvedené skutkové tvrdenia a ani nie je zrejmé, prečo ich súd pri rozhodovaní nebral do úvahy. Uviedla, že už v písomnom vyhotovení žaloby skutkovo tvrdila, že od roku 1994 žije v rodinnom dome pod súp. č. XXX, postavenom na parcele č. XXX/X, odkedy vykonávala prechod cez dvor na parcelu pod parc. č. XXX/X, ako aj XXX/X, čo zo strany dotknutých vlastníkov nebolo nijako namietané, a to aj peši, aj motorovými a nákladnými vozidlami. Tieto jej skutkové tvrdenia žalovaný nikdy riadne nepoprel. Je síce pravdou, že formálne uviedol, že so žalobou nesúhlasí, avšak na tieto skutkové tvrdenia neuviedol vlastné tvrdenia. O tom, že susediace nehnuteľnosti užíva nepretržite viac ako 20 rokov, svedčí aj titul nadobudnutia jej vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam evidovaných na LV č. XXX k.ú. C.. Pokiaľ žalovaný sa stal vlastníkom bezprostredne susediacich nehnuteľností, zapísaných na LV č. XXX až v roku 2010, je teda zrejmé, že spornú parcelu začala v dobrej viere užívať podstatne skôr, než sa žalovaný stal jej vlastníkom. Okrem toho súd nevzal do úvahy fakt, že ani sám žalovaný netvrdil, tobôž nepreukázal, že by niekto vôbec namietal výkon jej práva zodpovedajúceho vecnému bremenu od roku 1994 do roku 2020, kedy došlo k podaniu žaloby. Uvedené časové obdobie považovala za právne relevantné, keďže základným predpokladom úspešného vydržania je nerušená a dobromyseľná držba v období 10 rokov, po uplynutí ktorej sa oprávnený držiteľ stáva vlastníkom veci bez splnenia akýchkoľvek ďalších podmienok. Vo vzťahu k okamihu nadobudnutia vlastníckeho práva dala do pozornosti rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 19Co/292/2007. Navyše, k základným zákonným podmienkam vydržania sa vyjadril Najvyšší súd SR, napríklad v rozsudku sp.zn. 3Cdo/211/2006. Z týchto súdnych rozhodnutí je zrejmé, že jedným zo základných predpokladov vydržania je dobromyseľná držba v zákonom stanovenej lehote 10 rokov, po uplynutí ktorej potom dochádza k nadobudnutiu vlastníckeho práva ex lege. Súd však dospel k záveru, že okrem iného nebolo preukázané to, že vykonávala právo zodpovedajúce vecnému bremenu dobromyseľne počas celého plynutia tejto doby, čo však vzhľadom na uvedené súdne rozhodnutia obstať nemôže, pretože dobromyseľnosť držby nemusí existovať počas celej doby výkonu práva

zodpovedajúceho vecnému bremenu, ale minimálne počas zákonom stanovenej vydržacej lehoty 10 rokov. Súd sa však dobromyseľnému výkonu práva zodpovedajúceho vecnému bremenu najmä v období od roku 1994 do roku 2004 vôbec nevyjadruje a v tomto smere svoje rozhodnutie ani riadne neodôvodnil. Tiež zdôraznila, že k vydržaniu môže dôjsť aj na základe tzv. domnelého právneho titulu, o čom svedčí tiež uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/210/2019, ale aj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4Cdo/283/2009, zaoberajúce sa ospravedlniteľným omylom, pokiaľ ide o posúdenie otázky dobrej viery. V kontexte uvedeného mala za to, že z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nevyplýva, prečo súd nezohľadnil tiež uvedenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít. Z týchto dôvodov mala za to, že bol uplatnený odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP. Okrem toho mala za to, že súd pripísal nesprávnu dôkaznú silu tým listinným dôkazom, ktoré do konania predložil žalovaný: čestné vyhlásenie D. F. z 1.10.2020, vo vzťahu ku ktorému dôkazu namietala, že p. F. je dcérou jej manžela, ktoré rodinné vzťahy sú však narušené, a preto jej svedectvo je neobjektívne a nemožno naň prihliadať. Súd na tieto námietky však nijakým spôsobom v rozhodnutí nereagoval. Okrem toho mala za to, že pripustením dôkaznej sily čestnému vyhláseniu došlo k porušeniu zásady ústnosti a bezprostrednosti a je tiež otázne, či osoba, ktorá podpísala predmetné čestné vyhlásenie, že odkiaľ a aké informácie získala o prebiehajúcom súdnom konaní, keď je pravdepodobné, že tieto získala len od žalovaného a navyše mohli byť klamlivé. V tejto súvislosti odkázala na § 187 ods. 1 CSP. Pokiaľ ide o znenie § 187 ods. 2 CSP, ktorý vymenúva dôkazné prostriedky síce demonštratívnym, nie taxatívnym spôsobom, javí sa, že čestné vyhlásenie nie je spôsobilým dôkazným prostriedkom a zákon takýto dôkaz nepozná. V ďalšom svojej odvolacie námietky vzhladla vo vzťahu k vytyčovaciemu náčrtu hraníc č. XX/XXXX (správne má byť č. XX/XXXX, pozn. odvolacieho súdu) z 11.6.2010, z ktorého nijako nevyplýva, že by výkon jej práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, bol akýmkoľvek spôsobom narušený alebo obmedzený. Na strane druhej súd nesprávne vyhodnotil jej skutkové tvrdenie, ktoré považoval za vzájomne rozporné a zmätočné, ako vyplýva z bodu 39. odôvodnenia rozhodnutia, hoci je presvedčená o tom, že jej tvrdenia od samého začiatku sú konzistentné a prístup súdu v tomto smere považuje za príliš formalistický. Preto mala za to, že súd na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, čo zakladá odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP. Okrem toho nepovažovala za správne zamietnutie jej návrhu na vykonanie ohliadky na mieste samom na predmetných nehnuteľnostiach, ako to navrhla v priebehu konania, keď mala za to, že išlo o dôkaz, ktorý mal byť vykonaný za účelom objektívneho ustálenia skutkového stavu veci, bez ktorého vykonania súd nemal možnosť riadne sa oboznámiť s aktuálnym faktickým stavom, ktorý na mieste samom vládne. Predmetná odvolacia námietka smeruje najmä k jej alternatívnemu návrhu, ohľadne ktorého závery súdu najmä v bodoch 40. a 44. odôvodnenia rozhodnutia považovala za nesprávne skutkové a právne závery. V priebehu konania opakovane uviedla, že prístup na verejnú komunikáciu z jej pozemku je objektívne nemožný, a to dokonca z viacerých dôvodov, ktoré v priebehu konania špecifikovala (najmä kvôli vysadenému stromu v tesnej blízkosti údajnej brány, nerovnosti terénu, nedostatok priestoru a iné). Súd sa v tomto smere s otázkou, či má objektívne iný prístup na verejnú komunikáciu, než cez pozemok žalovaného, ktorú považovala za spornú otázku, vo svojom rozhodnutí riadne nevysporiadal. Mala za to, že vzhľadom na predmet sporu dostačujúcimi dôkazmi neboli iba predložené fotografie a že navrhovaný dôkaz a jeho vykonanie neboli nevhodné. Takýmto procesným postupom súd zvolil prílišný formalizmus pri svojom rozhodnutí, čo však nie je v súlade s myšlienkou materiálneho právneho štátu. Tým, že súd nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, bol naplnený odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. e) CSP. Mala tiež za to, že súd vec nesprávne právne posúdil, čo zakladá odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP, pretože je presvedčená o tom, že v danom prípade boli a sú splnené všetky zákonné predpoklady na určenie a zriadenie vecného bremena tak, ako ho navrhovala a odôvodnila v priebehu konania. Tiež mala za to, že súd pri rozhodovaní vo veci samej nebral do úvahy napríklad § 130 ods. 1 OZ, podľa ktorého platí, že pri pochybnostiach v otázke, či držiteľ je dobromyseľný v tom, že vec alebo právo mu patrí, predpokladá sa, že držba je oprávnená. Napokon odvolacou námietkou učinila tiež nesprávne rozhodnutie o náhrade trov konania, keď mala za to, že aj keď súd žalobu považoval za nedôvodnú, pri trovách konania mal aplikovať § 257 CSP. Súd nezohľadnil ten fakt, že samotná genéza súdneho sporu vychádzala z toho, že žalovaný zasiahol do existujúceho pokojného stavu najmä tým, že začal vykonávať stavbu ohradením parcely č. XXX/X v blízkosti hranice parcely č. XXX/X, a teda mala za to, že celý spor prinajmenšom spoluzavinil práve žalovaný. Okrem toho sa snažila vec riešiť primárne mimosúdnou cestou, o čom svedčí jej list adresovaný žalovanému zo 6.7.2020. Zo všetkých uvedených dôvodov navrhla napadnutý rozsudok zmeniť tak, že odvolací súd žalobe vyhovie a prizná jej náhradu trov konania v rozsahu 100 %, eventuálne zruší a vec vráti súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Navrhla zmeniť aspoň výrok II. o trovách konania tak, že právo na náhradu trov prvoinštančného konania neprizná žiadnej zo sporových strán.

8. Žalovaný k odvolaniu uviedol, že rozhodnutie považuje za zákonné a spravodlivé, keď nedošlo ani k porušeniu práva na spravodlivý proces, keď navrhovaný dôkaz obhliadky nebol potrebný na zistenie rozhodujúcich skutočností, keď súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k správny skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza zo správneho právneho posúdenia veci, teda nebol naplnený ani jeden z uplatnených odvolacích dôvodov. Okolnosť akcentovanú odvolateľkou, že nikto nespochybňoval jej právo zodpovedajúce vecnému bremenu v období od roku 1994 po dobu 10 rokov, vyvracia neexistencia nadobúdacieho titulu k vecnému bremenu v akejkolvek forme, ako aj to, že predchodcovia žalovaného odmietli takýto titul v prospech žalobkyne zriadiť. Je zrejmé, že od počiatku až po podanie žaloby žalobkyňa nebola a ani nemohla byť dobromyseľná v tom, že jej právo patrí. Dal do pozornosti rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 3Cdo/211/2006 so záverom, že vzhľadom na neexistenciu titulu oprávnená držba u žalobkyne nezačala ani plynúť. Predpokladom vydržania je skutočnosť, že držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec alebo právo patrí a posúdenie toho, či držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec patrí, nemôže vychádzať len z posúdenia subjektívnych predstáv držiteľa, pretože dobromyseľnosť musí byť posudzovaná aj z objektívneho hľadiska (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4Cdo/287/2006). Navyše, pri ústavne konformnom výklade dobromyseľnosti držby treba skúmať, či držiteľ objektívne mohol byť presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol (nález ÚS SR sp.zn. II. ÚS 484/2015 a uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 5Cdo/210/2019). Práve rozhodnutia súdov, na ktoré žalobkyňa v odvolaní odkazuje jednoznačne potvrdzujú, prečo u žalobkyne nemohlo dôjsť k tomuto originálnemu spôsobu nadobudnutia vlastníckeho práva a napadnuté súdne rozhodnutie je plne konformné s ustálenou rozhodovacou praxou. K alternatívnemu petitu poukázal na skutočnosť, že aj jeho použitie je jasným preukázaním neexistencie dobromyseľnosti u žalobkyne od počiatku. K tvrdeniu žalobkyne o tom, že prístup na verejnú komunikáciu zo svojho pozemku považuje za objektívne nemožný, poukázal na predložené fotografie, z ktorých je zrejmé a potvrdil to na pojednávaní aj svedok p. B. – manžel žalobkyne, že v minulosti práve cez túto prednú časť pozemku žalobkyne vchádzala žalobkyňa do svojej garáže, ktorá bola súčasťou jej domu. Napokon sa ohradil voči namietanému rozhodnutiu v časti nároku na náhradu trov konania a odvolací návrh žalobkyne v tejto časti považoval za návrh odporujúci dobrým mravom, keď nijako nezasiahol do pokojného stavu a keď žalobkyňa už pri kúpe nehnuteľnosti bola upovedomená o tom, že žalovaný si pozemok v celosti ohradí, vo vzťahu k čomu sa žalobkyňa neohradila, resp. voči čomu v čase prevodu žalobkyňa nijak nenamietala a až po incidente so psami sa začala ohradzovať voči oploteniu. Navrhol preto odvolaciemu súdu odvolanie žalobkyne zamietnuť ako nedôvodné.

9. Odvolateľka v odvolacej replike zotrvala na dôvodoch podaného odvolania. Navyše k § 130 ods. 1 a k § 134 ods. 1 OZ vyslovila názor, že z týchto ustanovení nevyplýva, že držba môže byť oprávnená len vtedy, keď držiteľ vstúpil do držby spôsobom, ktorý bol v súlade s platnými právnymi predpismi, čo oprela tiež nálezom Ústavného súdu SR sp.zn. II. ÚS 484/2015.

10. Žalovaný vo svojom nasledujúcom vyjadrení zopakoval, že rozporuje existenciu odvolacích dôvodov a mal za to, že väčšinu žalobkyňou uvádzaných argumentov je možné považovať pre rozhodnutie za bezvýznamné. K výkladu § 130 ods. 1 a § 134 ods. 1 OZ zdôraznil, že pokiaľ týmto chcela vyjadriť, že nemusí byť titul nadobudnutia, na základe ktorého sa začína oprávnená držba v súlade s právnymi predpismi, žalobkyňa v konaní však netvrdí žiaden titul nadobudnutia. Inštitút vydržania znamená faktické odňatie vlastníckeho práva osobe, ktorá ho zákonným spôsobom nadobudla, a preto nie je možné akceptovať názor žalobkyne, že sa tak môže stať na základe nepreukázaného právneho titulu.

11. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalobkyne ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúcom z § 379 a § 380 CSP a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov a dospel k záveru, že odvolaniu nie je možné vyhovieť.

12. Odvolateľka v odvolaní uplatnila odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. b), e), f) a h) CSP, ktoré podľa názoru súdu naplnené neboli.

13. K namietanej nepreskúmateľnosti napadnutého rozsudku, s ktorou súvisí uplatnený odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP, odvolací súd uvádza, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu a vyplýva aj z ustálenej

judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorého judikatúra ale nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument.

14. Súdna prax sa ustálila aj v závere, že za nepreskúmateľné možno považovať iba také rozhodnutie, z ktorého výroku nemožno zistiť, ako vlastne súd rozhodol, prípadne ktorého výrok je vnútorne rozporný. Pod tento pojem ustálená judikatúra súdov zaraďuje i prípad, kedy nemožno rozoznať, čo je výrok a čo odôvodnenie, kto sú strany sporu a kto bol rozhodnutím zviazaný, ako i také rozhodnutie, v ktorom absentujú základné zákonné náležitosti, z ktorých nemožno zistiť, o akej veci bolo rozhodnuté alebo, ktorého výrok je v rozpore s odôvodnením, ktoré neobsahuje vôbec právne závery vyplývajúce z rozhodných skutkových okolností alebo ktorého dôvody nie sú vo vzťahu k výroku jednoznačné. Súdna prax je jednotná aj v úsudku, že nepreskúmateľnosť pre nedostatok dôvodov je založená na nedostatku skutkových dôvodov, nie na dielčich nedostatkoch odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Musí sa pritom jednať o vady skutkových zistení, o ktoré súd opiera svoje rozhodovacie dôvody. Za také vady možno považovať iba prípady, kedy súd oprel rozhodovacie dôvody o skutočnosti v spore nezisťované, prípadne zistené v rozpore so zákonom, prípadne, kedy nie je zrejmé, či vôbec nejaké dôkazy boli v konaní vykonané. Nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov je tiež také rozhodnutie, z ktorého odôvodnenia nie je zrejmé, prečo nepovažoval za dôvodnú právnu argumentáciu strany sporu v žalobe a prečo považuje žalobné námietky sporovej strany za mylné alebo vyvrátené, najmä vtedy, ak ide právnu argumentáciu, na ktorej je postavený základ žaloby.

15. Po preskúmaní obsahu spisu a odôvodnenia rozsudku dospel odvolací súd k záveru, že rozsudok je dostatočne zrozumiteľný a určitý a zodpovedá požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí v zmysle § 220 ods. 2 CSP s prihliadnutím na to, že z rozhodnutia je dostatočne zrejmé, čoho a z akých dôvodov sa žalobkyňa domáhala svojich nárokov, čo navrhovala, z akých skutočností a dôkazov súd vychádzal, akými úvahami sa riadil a aké závery zaujal k právnemu posúdeniu veci, pričom v odôvodnení napadnutého rozsudku odcitoval aj príslušné ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých svoje právne závery vyvodil, súčasne zdôvodnil, prečo nevykonal navrhované dôkazy. Ako vyplýva aj z judikatúry Ústavného súdu SR, iba skutočnosť, že žalobca, či žalovaný, sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňujú, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti súdneho rozhodnutia (porovnaj napr. rozhodnutie Ústavného súdu SR sp.zn. I. ÚS 188/06).

16. Odvolateľka námietku nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia vzhladla v presvedčení o tom, že súd neodôvodnil svoje rozhodnutie v otázke tvrdeného nadobudnutia práva zodpovedajúceho vecnému bremenu vydržaním. V tejto súvislosti odprezentovala jednak svoje skutkové tvrdenia o tom, že už od roku 1994 žije v rodinnom dome pod súp. č. XXX, postaveného na parcele č. XXX/X, odkedy vykonávala prechod cez dvor na parcele pod parc. č. XXX/X, ako aj XXX/X, čo zo strany dotknutých vlastníkov nebolo nijako namietané, ďalej o tom, že susediace nehnuteľnosti užíva nepretržite viac ako 20 rokov, o čom svedčí aj titul nadobudnutia jej vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam evidovaným na LV č. XXX v kat. úz. C. a napokon, keď súd vôbec nevzal do úvahy, že žalovaný netvrdil a ani nepreukázal, že by výkon jej práva zodpovedajúceho vecnému bremenu od roku 1994 až do roku 2020, kedy došlo k podaniu žaloby, niekto namietal a jednak poukazom na aktuálnu judikatúru najvyššieho súdu zaoberajúcu sa nadobudnutím vlastníckeho práva na základe tzv. domnelého právneho titulu. Mala tak za to, že súd sa s uvedenými tak skutkovými tvrdeniami, ako aj rozhodujúcou judikatúrou v tejto otázke vo svojom odôvodnení rozsudku nevyporiadala.

17. Vydržanie patrí k všeobecným originálnym spôsobom nadobudnutia vlastníckeho práva a pojmovo predstavuje nadobudnutie vlastníckeho práva v dôsledku kvalifikovanej dlhodobej držby oprávnenou osobou, ktorá nie je vlastníkom. Podmienkou vydržania je oprávnená držba spôsobilej veci, trvajúca po zákonom stanovenú vydržaciú dobu. Podľa konštantnej judikatúry oprávnená držba predpokladá, že držiteľ je v dobrej viere, že mu vec alebo právo patrí, a že je v tejto dobrej viere so zreteľom ku všetkým okolnostiam; uvedené podmienky musia byť splnené súčasne. Dobrá viera spočíva v presvedčení držiteľa, že je vlastníkom veci, ktorú drží, alebo subjektom práva, ktoré vykonáva, poprípade, že sú dané právne skutočnosti, ktoré majú za následok vznik vykonávaného práva. Dobrá viera je vnútorný, psychický stav držiteľa. Zo zákona vyplýva, že nestačí prostá subjektívna dobrá viera; oprávnený držiteľ musí byť v dobrej viere so zreteľom ku všetkým okolnostiam. Posúdenie, či je držiteľ v dobrej viere so zreteľom ku všetkým okolnostiam alebo nie, je treba vždy hodnotiť objektívne a nielen zo

subjektívneho hľadiska (osobného presvedčenia) samotného účastníka a je treba vždy brať do úvahy, či držiteľ pri bežnej (normálnej) opatrnosti, ktorú možno vzhľadom k okolnostiam a povahe daného prípadu po každom požadovať, nemal, resp. nemohol mať po celú vydržaciú dobu dôvodné pochybnosti o tom, že mu vec alebo právo patrí. Oprávnená držba sa teda zakladá na omyle držiteľa, ktorý sa domnieva, že je vlastníkom držanej veci alebo subjektom vykonávaného práva. Oprávnená držba sa nemôže zakladať na takom omyle držiteľa, ktorému sa mohol pri normálnej opatrnosti vyhnúť. Je treba zdôrazniť, že ide o opatnosť normálnu, obvyklú, posudzovanú z objektívneho hľadiska. Omyl držiteľa musí byť ospravedliteľný. Ospravedliteľným je omyl, ku ktorému došlo i napriek tomu, že myliaci sa postupoval s obvyklou mierou opatrnosti, ktorú možno so zreteľom k okolnostiam konkrétneho prípadu po každom požadovať. Pokiaľ omyl presahuje rámec bežného, obvyklého posudzovania vecí, nie je ospravedliteľný. Držiteľ, ktorý drží vec na základe takého omylu, môže byť síce v dobrej viere, avšak nie so zreteľom ku všetkým okolnostiam, a preto nemôže byť držiteľom oprávneným. Ospravedliteľným omylom môže byť výnimočne aj omyl právny (porovnaj napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 5Cdo/234/2009).

18. Rozhodovacia prax slovenských súdov je jednotná v otázke možnosti vydržania vlastníckeho práva aj na základe tzv. domnelého právneho titulu.

19. Pri ústavne konformnom výklade dobromyseľnosti držby treba skúmať, či držiteľ mohol byť objektívne presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol. Nemôže byť teda rozhodujúce, že pritom nespĺnil zákonné podmienky. Za poctivý spôsob nadobudnutia veci treba považovať také rozhodnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi. Spravidla je preto rozhodujúce, že držiteľ za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie, alebo preukázateľne išlo o dar ako bezodplatné plnenie (nález Ústavného súdu SR II. ÚS 484/2015).

20. Z predmetného nálezu ústavného súdu vychádzal tiež Najvyšší súd SR vo svojom uznesení sp.zn. 5Cdo/210/2019 zo dňa 12.8.2021, na ktorý poukázala tiež vo svojom odvolaní žalobkyňa, ktorý sa zaoberal posúdením otázky, či je oprávneným držiteľom nehnuteľnosti ten, kto do držby vstúpil za účinnosti Občianskeho zákonníka v znení do 31.12.1991 na základe zmluvy o prevode nehnuteľností, ktorá nebola registrovaná štátnym notárstvom v zmysle zákona č. 956/1963 Zb. o štátnom notárstve, keď v závere svojho uznesenia uviedol, že išlo o posúdenie otázky, či právny predchodca žalovanej splnil zákonné podmienky vydržania vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam podľa § 134 OZ (v konaní o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva), keď dovolací súd sa zhodol so správnymi závermi súdov nižšej inštancie o tom, že poručiteľ užíval sporné nehnuteľnosti v dobrej viere, že ich platne nadobudol na základe rozhodnutí pozemkového úradu, ktoré boli vydané príslušným správnym orgánom a majú všetky náležitosti rozhodnutia, a teda ide o správne akty, pričom po dobu viac ako 10 rokov jeho vlastnícke právo nikto nespochybňoval. Teda bola splnená podmienka dobromyseľnosti držby, pretože právny predchodca žalovanej mohol byť objektívne presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol; oba tituly, od ktorých odvodzoval vstup do držby, považoval za také, ktoré jeho vnútorné presvedčenie, že sa stal vlastníkom vecí, dostatočne opodstatňovali.

21. Pokiaľ ide o odvolateľkou uvádzané ďalšie rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4Cdo/283/2009, ide o uznesenie najvyššieho súdu, ktorým dovolací súd zrušil rozsudok Krajského súdu v Žiline z 12.2.2009 sp.zn. 10Co/34/2007 a z ktorého zrušujúceho uznesenia vyplýva, že v tam prejednávanvej veci sa poručiteľ a žalobkyňa ujali v roku 1971 držby k pozemkom na základe zmluvy o ich prevode, ktorá nebola registrovaná štátnym notárstvom, hoci zákon takúto registráciu vyžadoval, v dôsledku čoho dovolací súd dospel k záveru, že nemohli byť so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere, že sú ich vlastníckmi, aj keď subjektívne mohli byť o svojom vlastníctve presvedčení. Požiadavka na registráciu zmluvy o prevode vlastníctva nehnuteľnej veci bola v Občianskom zákonníku jasne a jednoznačne vymedzená v § 134 ods. 2 v znení platnom do 31.12.1991 tak, že ak sa nehnuteľná vec prevádza na základe zmluvy, nadobúda sa vlastníctvo účinnosťou zmluvy, pričom na jej účinnosť je potrebná registrácia štátnym notárstvom, ak nejde o prevod do socialistického vlastníctva.

22. Už z vyššie označených rozhodnutí najvyššieho súdu vyplýva, že aj keď ustálená judikatúra najvyššieho súdu pripúšťa nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním na základe tzv. domnelého právneho titulu, uvedené súčasne nemožno zovšeobecňovať, t.j. bez zohľadnenia všetkých skutkových okolností tej ktorej prejednávanvej súdnej veci. Relevantným totiž bude vždy posúdenie, či držiteľ objektívne mohol byť presvedčený o tom, že držanú vec nadobudol poctivým spôsobom.

23. Otázkou nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním na základe tzv. domnelého právneho titulu sa zaoberal tiež Najvyšší súd SR v konaní vedenom pod sp.zn. 8Cdo/147/2018, predmetom ktorého bolo určenie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu. V prejednávanej veci bolo relevantným skutkové tvrdenie, že žalobca v danom prípade tvrdený titul vstupu do držby práva zodpovedajúceho vecnému bremenu (práva prejazdu) vo vzťahu k spornej časti nehnuteľnosti vzhliadol v ústne uzavretej dohode (v roku 1965 v čase kúpy nehnuteľnosti stranami sporu) medzi stranami sporu. Najvyšší súd za danej skutkovej okolnosti poukázal na to, že právny poriadok v čase uzavretia tejto dohody (Občiansky zákonník v znení od 1.4.1964 do 31.3.1983) uznával jediný spôsob vzniku vecných bremien, ktorým bol vznik vecných bremien zo zákona; zmluvné zriadenie práva prechodu alebo prejazdu cez určitú nehnuteľnosť bolo v uvedenom období prípustné iba v obligačnom vzťahu (k čomu v posudzovanom prípade nedošlo). Právo prechodu (prejazdu) nemohlo byť zmluvne zriadené ako vecné právo (právo zodpovedajúce vecnému bremenu). Pokiaľ vtedajší právny poriadok nepripúšťal zmluvné zriadenie vecného bremena, žalobca nemal objektívny dôvod nadobudnúť vnútorné presvedčenie, že na základe ústne uzavretej dohody je oprávnený vykonávať právo zodpovedajúce vecnému bremenu. Nemohol byť preto pri zachovaní obvyklej opatrnosti v čase, keď mal podľa žaloby vstúpiť do držby práva vecného bremena subjektívne presvedčený, že je oprávneným držiteľom tohto vecného práva na základe ústne uzavretej dohody. Občiansky zákonník v znení účinnom od 1.4.1983 do 31.12.1991 prelomil dovtedy zakotvenú zásadu a pripustil zriadenie vecného bremena aj zmluvou, na účinnosť ktorej však bola potrebná aj registrácia štátnym notárstvom. Preto ani v tomto období Občiansky zákonník nedával žiadny podklad pre vnútorné presvedčenie žalobcu, že právo prechodu cez spornú časť nehnuteľnosti vykonáva na podklade ústne uzavretej dohody o zriadení vecného bremena, ktorá naďalej nemohla byť považovaná za relevantný titul vstupu žalobcu do držby práva zodpovedajúceho vecnému bremenu prechodu a prejazdu cez spornú časť nehnuteľností. Preto ani v uvedenom období žalobca nemohol byť pri zachovaní obvyklej opatrnosti subjektívne presvedčený, že spornú časť nehnuteľnosti užíva ako prechod alebo prejazd titulom práva vyplývajúceho z vecného bremena. Občiansky zákonník v znení od 1.1.1992 v § 151o stanovil, že vecné bremená vznikajú písomnou zmluvou, na základe závetu v spojení s výsledkami konania o dedičstve, schválenou dohodou dedičov, rozhodnutím príslušného orgánu alebo zo zákona. Právo zodpovedajúce vecnému bremenu možno nadobudnúť tiež výkonom práva (vydržaním); na nadobudnutie práva zodpovedajúceho vecným bremenám je potrebná registrácia štátnym notárstvom (v súčasnosti vklad do katastra nehnuteľností). Napriek tomu, že 1.1.1992 odpadli v zásade všetky predchádzajúce obmedzenia vydržania (aj vydržania práva zodpovedajúceho vecnému bremenu), nič to nezmenilo na tom, že jeho držba nemohla byť od počiatku dobromyseľná. Tak, ako v prípade subjektu tvrdiaceho, že právnym titulom vydržania nadobudol vlastníctvo nehnuteľností, je nevyhnutnou podmienkou existencia titulu objektívne spôsobilého vyvolať vnútorné presvedčenie držiteľa, že nehnuteľnosť mu patrí ako vlastníkovi (že vykonáva oprávnenie vlastníka), zostáva aj v prípade subjektu tvrdiaceho, že právnym titulom vydržania nadobudol právo zodpovedajúce vecnému bremenu, nevyhnutnou podmienkou existencie takého (aspoň domnelého) titulu, ktorý je objektívne spôsobilý vyvolať vnútorné presvedčenie držiteľa, že určité právo (napr. prechodu a prejazdu) vykonáva ako oprávnený z vecného bremena. Existencia takéhoto titulu nebola preukázaná a podľa názoru dovolacieho súdu by ústne uzavretá dohoda nebola za rovnakých okolností objektívne spôsobilá vyvolať takéto vnútorné presvedčenie ani u žiadneho iného subjektu (išlo o neospravedlivo právny omyl).

24. Súd prvej inštancie dospel k záveru o tom, že na základe vykonaného dokazovania nemal za preukázané naplnenie základných predpokladov pre vydržanie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu na strane žalobkyne (spočívajúce v práve prechodu peši a prejazdu motorovými vozidlami cez pozemok žalovaného na parc. č. XXX/X k.ú. C.). Argumentácia súdu k tomuto záveru vyplýva z bodu 38. odôvodnenia napadnutého rozsudku, v ktorej sa súd vysporiadal so skutkovým tvrdením žalobkyne o tom, že nerušene od roku 1994 vykonávala právo prechodu a prejazdu cez pozemok žalovaného na predmetnej parcele, keď nielenže žalobkyňa nepreukázala žiaden právny titul oprávňujúci ju na užívanie parciel (vykonávanie práva prechodu a prejazdu) vo vlastníctve žalovaného, resp. jeho predchádzajúceho vlastníka D. F., ktorá v čestnom vyhlásení zo dňa 1.10.2020 vyhlásila, že so žalobkyňou neuzatvorila žiadnu ústnu ani písomnú dohodu vzťahujúcu sa na právo prejazdu či prechodu cez jej pozemok motorovým vozidlom alebo peši a navyše ani z iných listín, ktoré sú obsahom súdneho spisu (napr. vytyčovacie náčrt hraníc č. XX/XXXX, prípadne kúpna zmluva zo dňa 20.7.2010 medzi predávajúcou D. F. a žalovaným ako kupujúcim), nevyplýva akákoľvek forma dohody o užívaní pozemku žalovaného, resp. jeho predchádzajúceho vlastníka, a to formou prechodu alebo prejazdu žalobkyňou.

Navyše, zo samotnej výpovede žalobkyne vyplýva, že p. F. ako predchádzajúci vlastník parc. č. XXX/X odmietla zriadiť vecné bremeno žalobkyne pre zlé vzťahy medzi nimi.

25. Z uvedeného vyplýva, že súd svoj právny záver o nenaplnení predpokladov vydržania práva zodpovedajúceho vecnému bremenu na strane žalobkyne založil na nepreukázaní právneho titulu (teda ani len tzv. domnelého) na vykonávanie práva prechodu a prejazdu vo vlastníctve žalovaného, resp. jeho predchodcu a odvolací súd zdôrazňuje, že odvolateľka ani v podanom odvolaní neoznačila tento právny titul, a to ani domnelý. Týmto právnym titulom, a to ani domnelým, nemôže byť jej skutkové tvrdenie o tom, že od roku 1994 žije v rodinnom dome pod súp. č. XXX postaveného na parc. č. XXX/X, odkedy vykonávala prechod cez dvor na parcele pod parc. č. XXX/X, ako aj XXX/X, čo zo strany dotknutých vlastníkov nebolo nijako namietané a že jej vlastnícky patriace nehnuteľnosti užíva nepretržite už viac ako 20 rokov, pokiaľ odvolateľka súčasne nešpecifikovala, z akého titulu tento prechod po tvrdenú dobu vykonávala. Pokiaľ predmetným titulom mala byť ňou tvrdená ústna dohoda s predchádzajúcimi vlastníkmi a tiež so žalovaným (odvolací súd zdôrazňuje, že uvedené žalobkyňa v odvolaní ani netvrdí), uvedené nemožno považovať ani len za domnelý právny titul, pretože žalobkyňa od začiatku tvrdeného vstupu do tejto držby musela vedieť, že v čase vstupu do tejto držby (v roku 1994) vecné bremeno spočívajúce v práve prechodu alebo prejazdu cez pozemok žalovaného (jeho predchodkyne) nebolo možné zriadiť na základe ústne uzavretej zmluvy. Žalobkyňa navyše existenciu takejto ústnej dohody iba tvrdila, pretože v konaní z vykonaného dokazovania existencia tvrdenej dohody preukázaná nebola. Ako správne poukázal žalovaný vo svojom vyjadrení k podanému odvolaniu, iba súhlas so sporadickým prechodom nepreukazuje akýkoľvek nadobúdaci titul k nemu.

26. Odvolateľka ďalej uplatnila odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP, ktorý spojila najmä s namietaním, že súd pripísal nesprávnu dôkaznú silu jednotlivým listinným dôkazom, napríklad čestnému vyhláseniu D. F. zo dňa 1.10.2020, hoci už v konaní namietala, že pani F. je dcérou jej manžela, avšak ich rodinné vzťahy sú narušené, a preto jej svedectvo v podaní čestného prehlásenia je neobjektívne a nemožno naň prihliadať, a ktorý dôkaz súčasne nepovažovala za spôsobilý dôkazný prostriedok v medziach CSP, pretože zákon dôkaz čestným vyhlásením nepozná. Navyše mala za to, že predmetný dôkaz oberá účastníka o možnosť klásť otázky osobe, ktorá ho podpísala, teda pripustením dôkaznej sily čestnému vyhláseniu došlo k porušeniu zásady ústnosti a bezprostrednosti.

27. Odvolací súd nesúhlasí s námietkou odvolateľky, ktorá čestné vyhlásenie nepovažovala za spôsobilý dôkazný prostriedok. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na § 187 Civilného sporového poriadku, ktorý za dôkaz považuje všetko, čo môže prispieť k náležitému objasneniu veci a čo sa získalo zákonným spôsobom z dôkazných prostriedkov, pričom výpočet dôkazných prostriedkov v zmysle § 187 ods. 2 CSP nie je konečný. Predmetné čestné vyhlásenie spĺňa zákonom stanovené predpoklady na to, aby išlo o dôkaz (dôkazný prostriedok), ku ktorému mala žalobkyňa možnosť sa vyjadriť v podobe písomného vyjadrenia, respektíve ústneho prednesu na pojednávaní, pretože uvedenému zodpovedá druh tohto dôkazného prostriedku, ktorým nie je svedecká výpoveď, ale ktorým je dôkaz listinou.

28. Iba samotná okolnosť, že odvolateľka v priebehu konania namietala objektívnosť predmetného čestného vyhlásenia, neznamena neprípustnosť tohto dôkazu, pretože spôsob, akým sa súd vysporiada s príp. námietkami strán sporu voči predloženému dôkazu, je vecou súdu. Odvolací súd navyše uvádza, že ani za situácie, že by súd na predmetný dôkaz neprihliadol, uvedené by nič nemenilo na jeho právnom závere o nenaplnení zákonných predpokladov vydržania práva zodpovedajúceho vecnému bremenu.

29. Odvolateľka odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP nedôvodne spojila tiež s vytyčovacím náčrtom hraníc č. XX/XXXX; okolnosť, že súd prihliadol na predmetný dôkaz je bez relevancie k námietke žalobkyne o tom, že z tohto dôkazu nevyplýva, že by výkon jej práva zodpovedajúceho vecnému bremenu bol akýmkoľvek spôsobom rušený alebo obmedzený, pokiaľ súd tento dôkaz (okrem iných) spojil so záverom, že nebola preukázaná akákoľvek forma dohody o užívaní pozemku žalovaného, resp. jej predchádzajúceho vlastníka.

30. Odvolateľka v ďalšom nedôvodne namietala, že v súvislosti s jej alternatívnym návrhom, ktorým sa domáhala zriadenia vecného bremena spočívajúceho v práve cesty cez príľahlý pozemok podľa § 151o ods. 3 OZ, navrhla vykonať dôkaz – obhliadku, čo spojila s odvolacím dôvodom podľa § 365 ods. 1 písm. e) CSP.

31. K odvolaciemu dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. e) CSP je potrebné uviesť, že súd nie je povinný vykonať všetky navrhnuté dôkazy stranami sporu.

32. Z odôvodnenia rozsudku (bod 28.) vyplýva, že súd zamietol návrh žalobkyne na doplnenie dokazovania vykonaním obhliadky na mieste samom na predmetné nehnuteľnosti, ktorý návrh považoval za nadbytočný a neúčelný a tiež za nehospodárny v rozpore so zásadou o rýchlosti konania, nakoľko predmetný návrh nebol predložený skôr; predmetný návrh bol predložený až na pojednávaní a súd mal preto za to, že nebol predložený podľa § 153 ods. 1 až 3 CSP žalobkyňou včas. V kontexte uvedeného v prvom rade vyplýva, že súd sa vysporiadal s podaným návrhom na vykonanie tohto dôkazu a v odôvodnení rozsudku dôvod, pre ktorý navrhnutý dôkaz nevykonal, aj náležitým spôsobom odôvodnil.

33. Pokiaľ súd predmetný dôkaz navrhnutý žalobkyňou nevykonal okrem iného z dôvodu hospodárnosti majúc za to, že tento dôkaz nebol žalobkyňou navrhnutý včas, uvedené korešponduje s úpravou obsiahnutou v § 153 CSP.

34. Inštitút sudcovskej koncentrácie konania upravenej v § 153 CSP znamená to, že strany sporu nie sú oprávnené vykonať niektoré procesné úkony kedykoľvek v priebehu konania, ale iba v určitom štádiu konania. Ak procesný úkon strany, ktorý podlieha koncentrácii konania, nie je vykonaný včas, nespôsobuje (za zákonom stanovených podmienok) procesnoprávne účinky. Absencia týchto úkonov sa prejaví v tom, že súd na procesný úkon neprihliada. Účelom sudcovskej koncentrácie konania je zabrániť tomu, aby strany zdržiavali spor neskorými vykonanými procesnými úkonmi. Napríklad nie je želané, aby strana sporu predkladala skutkové tvrdenia alebo dôkazné návrhy až na pojednávaní, čo by mohlo znamenať zmarenie účelu už nariadeného pojednávania a požiadavku na vytýčenie ďalšieho pojednávania. Nemožno však vylúčiť, že predloženie skutkového tvrdenia alebo dôkazného návrhu až na pojednávaní je v konkrétnom prípade dôvodné, napríklad ak je bezprostrednou reakciou na nové skutočnosti, ktoré vyplynuli z vykonaného dokazovania. Včasnosť predloženia prostriedkov procesného útoku a prostriedkov procesnej obrany vyhodnotí v okolnostiach konkrétneho prípadu súd a je ponechané na jeho úvahe, či prípadné omeškanie procesného úkonu ospravedlní, alebo či prijme procesnú sankciu, ktorá spočíva v tom, že súd na procesný úkon neprihliadne, a tým mu neprizná procesné účinky (Civilný sporový poriadok, Komentáre, Števček a kol., Nakladateľství C.H.Beck, 2016, strana 578).

35. Aj z uznesenia Ústavného súdu SR sp.zn. II. ÚS 530/2018 vyplýva: Keďže sudcovskú koncentráciu konania uplatňuje príslušný sudca podľa vlastnej úvahy, spadá do jeho kompetencie rozhodnúť, či na prostriedok procesného útoku či obrany, ktorý strana mohla predložiť už skôr, ak by konala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania, bude prihliadať.

36. Z obsahu spisu vyplýva, že žalovaný už na začiatku konania v odvolaní voči nariadenému neodkladnému opatreniu sa bránil tým, že nehnuteľnosť žalobkyne susedí s cestnou komunikáciou a že žalobkyňa má prístup k svojmu rodinnému domu aj z miestnej komunikácie priamo cez svoj vlastný pozemok, čím rozporoval naplnenie zákonnej podmienky oddeleného vlastníctva stavby s vlastníctvom príslušného pozemku, na základe čoho žalobkyňa ťažilo dôkazné bremeno ohľadne preukázania tejto zákonnej podmienky. Žalobkyňa preto nebránilo nič v tom, aby predmetný návrh podala ešte predtým, než súd vo veci nariadil pojednávanie, a to buď v rámci postupu podľa § 167 ods. 1 až 4 CSP, respektíve už v rámci konania o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia realizovaného ešte pred postupom súdu podľa § 167 CSP a nie až na pojednávaní konanom dňa 13.4.2022, v ktorom čase podanie tohto návrhu zo strany žalobkyne nebolo vynútené žiadnou novou skutočnosťou, na základe čoho nemožno nič vytknúť súdu prvej inštancie na jeho závere o tom, že predmetný dôkaz mohla žalobkyňa (jej právny zástupca) navrhnuť už skôr. Z uvedeného potom vyplýva, že súd v súvislosti s predmetným návrhom uplatneným až na pojednávaní, v súlade s § 153 CSP nemusel na tento návrh prihliadnuť ako na prostriedok procesného útoku, pretože žalobkyňa a jej zástupca tento prostriedok procesného útoku nepredložili včas.

37. Nedôvodnou je podobne poukaz odvolateľky na to, že pokiaľ nebola schopná uviesť presný moment, kedy mala nadobudnúť právo zodpovedajúce vecnému bremenu, rozhodnutie súdu je príliš formalistické s poukazom na to, že predsa požadovať od starobnej dôchodkyne približne po dobu 28 rokov od začiatku vykonávania práva prechodu cez spornú parcelu, je nereálne. Odvolací súd k tomu uvádza, že žalobca

je pánom sporu a pokiaľ sa domáha súdnou cestou konkrétneho nároku, je na ňom, aby odôvodnenosť a opodstatnenosť takéhoto návrhu preukázal nielen tvrdením rozhodujúcich skutkových okolností, ale súčasne ich preukázaním. V prípade predmetného konania bolo relevantným zaoberať sa tiež otázkou časového momentu vstupu do tvrdeného práva zodpovedajúceho vecnému bremenu a pokiaľ aj súd v tomto smere vytykal žalobkyňi, že nebola schopná uviesť tento presný moment, svoj zamietavý výrok nezaložil prioritne na uvedenom konštatovaní, pretože základným a prioritným dôvodom zamietnutia žaloby bolo nepreukázanie naplnenia zákonných predpokladov pre vydržanie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu na strane žalobkyne (nepreukázanie právneho titulu na vstup do držby).

38. Pokiaľ v predmetnom konaní ohľadne alternatívneho návrhu súd mal za preukázané, že žalobkyňa má objektívne iný prístup na verejnú komunikáciu, a to priamo zo svojho pozemku (vlastnícky jej patriaceho), ktorá priamo susedí s miestnou komunikáciou, potom je správny jeho následný právny záver o tom, že neboli splnené podmienky pre zriadenie vecného bremena podľa § 151o ods. 3 OZ. Pre posúdenie žaloby v tejto časti bol relevantným záver súdu o prístupe žalobkyne k verejnej komunikácii z pozemku, ktorý je v jej vlastníctve a tiež jeho zhodnotenie, že bez právneho významu je tá skutočnosť, že prístup cez pozemok žalovaného by bol pre žalobkyňu pohodlnejší, výhodnejší, resp. by sa nezaobišiel bez realizácie stavebných alebo terénnych úprav pozemku vo vlastníctve žalobkyne.

39. Podľa názoru odvolacieho súdu neopodstatnenou je námietka odvolateľky, pokiaľ táto vytykala súdu, že nebral do úvahy napr. § 130 ods. 1 OZ, podľa ktorého, ak je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný v tom, že mu vec alebo právo patrí, je držiteľom oprávneným a že pri pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená. Odvolací súd poukazuje na odvolateľkinu nesprávnu interpretáciu predmetného zákonného ustanovenia na skutkový stav v prejednávanej veci tak, ako bol zistený súdom prvej inštancie. Pokiaľ totiž súd na strane žalobkyne v súvislosti s tvrdeným vydržaním práva zodpovedajúceho vecnému bremenu dospel k záveru o tom, že žalobkyňa v konaní nepreukázala žiadny právny titul (ani tzv. domnelý), potom nemožno hovoriť o tom, že by na jej strane išlo o pochybnosti v otázke dobromyseľnosti v tom, či jej vec alebo právo patrí. Na daný skutkový stav potom nebolo možné dospieť k záveru, že pri pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená. Okolnosť, že žalovaný s predmetnou žalobou nesúhlasil a rozporoval relevantné skutkové tvrdenia ohľadne predmetného nároku, neznamená, že v danom prípade sa jedná o tvrdené pochybnosti ohľadne dobromyseľnosti.

40. Napokon odvolací súd nevezhliadol za opodstatnené ani podané odvolanie voči samotnému výroku o trovách konania, pokiaľ odvolateľka v tejto časti odvolanie odôvodnila potrebou aplikácie § 257 CSP.

41. V sporovom konaní sa povinnosť nahradiť trovy konania spravuje predovšetkým zásadou úspechu v konaní (§ 255 CSP). Aplikácia § 257 CSP pri rozhodovaní o náhrade trov konania prichádza do úvahy v prípadoch, keď sice sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania podľa § 255 a nasl. CSP, súd však dôjde k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov konania celkom alebo sčasti neprizná. Musí ísť o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený. Výnimočnosť môže spočívať tak v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach strán sporu. Aplikácia daného ustanovenia musí zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu a musí mať vždy výnimočný charakter. Zákon pre rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania podľa § 257 vyžaduje kumulatívne splnenie dvoch podmienok, a to dôvody hodné osobitného zreteľa a výnimočnosť okolností. Dôvody hodné osobitného zreteľa ani výnimočnosť okolností zákon bližšie nešpecifikuje. To však neznamená, že tým vytvára priestor na nekontrolovanú voľnú úvahu súdu.

42. V zmysle dnes už ustálenej judikatúry (pozri k tomu napr. uznesenie NS SR sp.zn. 2MCdo/17/2009, sp.zn. 5Cdo/67/2020, sp.zn. 3MCdo/46/2012) nemožno § 257 CSP považovať za ustanovenie, ktoré by zakladalo voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvôle), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvlášť okolnosti hodné osobitného zreteľa, na ktoré je potrebné pri stanovení povinnosti náhrady trov konania výnimočne prihliadnuť. Túto normu preto nie je možné interpretovať tak, že je aplikovateľná kedykoľvek a bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania.

43. Odvolateľka vzhladla za dôvod hodný osobitého zreteľa v okolnosti, že súdnemu sporu predchádzal tvrdený zásah zo strany žalovaného do existujúceho pokojného stavu tým, že začal vykonávať stavbu ohradením parc. č. XXX/X v blízkosti hranice parc. č. XXX/X, a teda mala za to, že spor zavinil práve

žalovaný. Poukázala tiež na to, že predmetnú vec sa snažila riešiť primárne mimosúdnu cestou, avšak vzhľadom na odmietavý postoj žalovaného nemala inú možnosť, než podať predmetnú žalobu.

44. Odvolací súd na rozdiel od odvolateľky v prejednávanej veci nevzhladol existenciu dôvodov hodných osobitého zreteľa a ani výnimočnosť prejednávanej veci. Odvolací súd zdôrazňuje, že okolnosť tvrdenia, že do existujúceho pokojného stavu zasiahol žalovaný tým, že začal vykonávať stavbu ohradením parc. č. XXX/X v blízkosti hranice parc. č. XXX/X, je iba prezentovaným názorom žalobkyne, súčasne zo strany žalovaného rozporovaným (že zasiahol do existujúceho pokojného stavu), ak navyše žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobkyne uviedol, že žalobkyňa mala byť už pri kúpe nehnuteľnosti od D. F. upovedomená o tom, že žalovaný si pozemok v celosti ohradí. Okrem toho okolnosť ohradenia pozemku vlastnícky patriaceho žalovanému predstavuje výkon vlastníckeho práva oprávnenej osoby. Relevantným nie je ani poukaz na jej pokusy o mimosúdne riešenie sporu, pokiaľ žalovaný na tieto pokusy reagoval hoci aj odmietavým postojom, pretože nemožno žalovanému nič vytýkať na tom, že nesúhlasil s mimosúdnym riešením sporu, keď mal za to, že jej nároky, následne uplatnené aj žalobou, nie sú opodstatnené.

45. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov je rozhodnutie súdu vrátane jeho výroku o trovách konania ako závislého výroku vecne správne, preto ho odvolací súd podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

46. Žalovaný bol v odvolacom konaní úspešný, z toho dôvodu mu odvolací súd priznal proti žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (§ 255 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP).

47. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).